

عنوان مقاله:

حق بر مجازات نشدن؛ چیستی و هستی

محل انتشار:

مجله حقوقی دادگستری، دوره 87، شماره 123 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 23

نویسندگان:

سیدحمید حسینی - قاضی دادگستری، دکتری حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی (واحد تهران شمال)، تهران، ایران

فیروز محمودی جاندکی - دانشیار گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

بتول پاکزاد - استادیار گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی (واحد تهران شمال)، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

چندان که مفهوم «حق» همیشه بحث برانگیز و اختلافی بوده است؛ از همین جهت، چیستی و هستی «حق بر مجازات نشدن» هم اغلب به عنوان موضوعی قابل مناقشه در نزد فلاسفه مطرح می‌باشد. به خصوص اینکه در چند دهه اخیر، این مناقشه میان موافقان و مخالفان حق بر مجازات نشدن، جدی‌تر شده است. این مقاله از رهگذر روش توصیفی تحلیلی، (مطالعه کتابخانه‌ای) ضمن مطالعه چیستی حق بر مجازات نشدن، از نگاه دو رویکرد حقوق طبیعی و پوزیتویستی (اثباتی)، هستی یا نیستی حق موصوف را در منظر موافقان و مخالفان آن، بررسی و تحلیل می‌کند. یافته‌های پژوهش حاکی از این است که حق بر مجازات نشدن، یک «حق ادعای منفی مقید» است که رویکرد طرف داران حقوق طبیعی، هستی آن را توجیه می‌کند. در صورتی که پوزیتویست‌ها باورمند به وجود چنین حقی نمی‌باشند. چه بسا آن‌ها در جبهه مخالف، از حق بر مجازات نشدن بزهکار و حتی از تکلیف بر مجازات کردن حکومت هم سخن می‌گویند. البته تعداد فیلسوفان موافق حق بر مجازات نشدن و ادله توجیهی‌شان کمتر از تعداد فیلسوفان مخالف آن است؛ اما همین دلایل موجه ساز اندک آن‌ها (موافقان)، با رویکرد حقوق طبیعی، نظریه‌های اخلاقی مجازات، مقوله کرامت انسانی، اصل حداقل بودن مجازات و واپسین راه حل بودن آن، هم خوانی بیشتری دارد. در کل مراد از حق بر مجازات نشدن، نه معنای هیچ‌گاه مجازات نشدن، بلکه به معنای اعمال مجازات اصلاح‌گر، کرامت مدار، حداقلی و در موارد ضروری نسبت به بزهکار است.

کلمات کلیدی:

حقوق طبیعی، حقوق پوزیتویستی (اثباتی)، حق بر مجازات نشدن، اصل حداقل بودن حقوق کیفری

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1823872>

